

Ortaokul Düzeyinde Kullanılan Müzik Ders Kitapları ve İçerik Yönünden İncelenmesi: (Türkiye, İngiltere ve İtalya Örneği)*

Music Textbooks Used at Secondary School Level and Their Analysis in Terms of Content (Example of Türkiye, England and Italy)

Şevval ÇELİK¹, Nilay ÖZAYDIN², Nurtuğ BARIŞERİ AHMETHAN³

¹Milli Eğitim Bakanlığı e-posta: celiksevval921@gmail.com

²Necmettin Erbakan Üniversitesi/ Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı. e-posta: nozaydin@erbakan.edu.tr

³Necmettin Erbakan Üniversitesi/ Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı e-posta: nahmethan@erbakan.edu.tr

Makale Türü/Article Types: Derleme Makale/ Review Article

Makalenin Geliş Tarihi: 01.06.2023

Yayına Kabul Tarihi: 21.10.2023

ÖZ

Bu araştırma, Türkiye, İngiltere ve İtalya'da ortaokul düzeyinde kullanılan müzik ders kitaplarını içerik bakımından karşılaştırmalı olarak incelemeyi ve değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada veriler "doküman analizi" ile elde edilmiş, verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2020- 2021 öğretim yılında Avrupa ülkeleri ile bu ülkelerde okutulan 6, 7 ve 8. sınıf müzik ders kitapları; örneklemini ise Türkiye, İngiltere ve İtalya ile 2020-2021 öğretim yılında 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan seçilmiş sekiz kitap oluşturmaktadır. İngiltere ve İtalya ortaokul müzik ders kitapları İngilizce- İtalyanca dillerinden Türkçe' ye tercüme edilmiştir.

Yapılan incelemede, Türkiye ve İngiltere'de kullanılan ders kitaplarında müzik teorisi konusu benzerlik göstermektedir. İngiltere'de, film müziklerine, İtalya'da enstrümanları tanımaya yer verildiği, Türkiye'de ise temel müzik eğitimi konularına değinildiği görülmüştür.. Bununla birlikte üç ülkenin her millete ait kültürel mirası içinde barındıran konuların, ezgi ve ritim yaratma bölümlerinin benzer olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Türkiye ders kitaplarında daha çok müziksel bilgilenme alanına ait etkinliklerin olduğu; müziksel çalma ve çalgısal seslendirme temalı etkinliklere daha az yer verildiği saptanmıştır. Bu anlamda Türkiye'de müzik dersine tanınan süre

***Ahntılama:** Çelik, Ş., Özaydın, N. ve Barışeri Ahmethan, N. (2023). Ortaokul düzeyinde kullanılan müzik ders kitapları ve içerik yönünden incelenmesi: (Türkiye, İngiltere ve İtalya Örneği). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(3), 2329-2368.

arttırılabilir. Bu sürenin arttırılması çalgı eğitimine de yeterli zamanın ayırılmasına, derste daha çok etkinlik yapılmasına ve derslerin verimli işlenmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, Ortaokul Müzik Ders Kitabı, Karşılaştırmalı Eğitim, İçerik Değerlendirme

ABSTRACT

This research aims to comparatively examine and, evaluate the music textbooks used at secondary school level in Turkey, England and, Italy in terms of content. In the research, the data were obtained by "document analysis" and, content analysis technique was used in the analysis of the data. The universe of the research consists of European countries and 6th, 7th and 8th grade music textbooks taught in these countries in the 2020-2021 academic year. The sample consists of eight selected books taught in 6th, 7th and 8th grades in Turkey, England and Italy in the 2020-2021 academic year. Secondary school music textbooks used in England and Italy were translated from English and Italian languages to Turkish.

In the examination, the subject of music theory displays similarities in the textbooks used in Turkey and, England. In Turkey, it is seen that basic music education subjects are included similar to England as film musics and, in Italy as noticing the musical instruments However, it was found that the subjects, melody and rhythm creation sections of the three countries, which contain the cultural heritage of each nation, are similar. It is stated that there are mostly activities in the field of musical information in Turkish textbooks. It was found that the Turkish textbooks mostly included activities related to musical knowledge, while musical playing and, instrumental vocalisation themed activities were given less space. In this sense, the time allocated to music lessons in Turkey can be increased. Increasing this time is going to contribute to the allocation of sufficient time for instrument training, more activities in the lesson and efficient teaching of the lessons.

Keywords: Music Education, Secondary School Music Textbook, Comparative Education, Content Evaluation

GİRİŞ

Ders kitapları, eğitim sisteminin planlı, programlı bir biçimde ilerlemesini sağlayan dinamik pusulalardır. Bu anlamda ders kitaplarının özenli, dikkatli, çağın gereklerine uygun olarak, yapılandırmacı eğitim yaklaşımı çerçevesinde hazırlanması önemlidir. Bu doğrultuda hazırlanan bir ders kitabı öğretmen ve öğrenciyi doğru bir şekilde yönlendirebilir. Çünkü ders kitapları sınıf içerisinde ve dışında en ulaşılabilir kaynaklardır.

Bunun yanı sıra ders kitapları ekonomiktir, öğrenmeyi bütünleştirir, öğretmene yardımcıdır, öğretimi yapılandırır, diğer araçlarla birlikte kullanılma imkanı vardır,

örnek ve ortak bilgi kaynağıdır, konulara ait görseller bulunur, bilgiyi etkili bir biçimde aktarır, ders planı yaparken rehberlik eder öğrencilerin derse ve konuya güdülenmesinde de etkilidir (Ceyhan ve Yiğit, 2003). Aynı zamanda ders kitabı öğrencinin kazanımı ile ilgili temel bilgileri edinmesini, bilgi, iş ve işlemleri sistematik bir biçimde öğrenmesini sağlayacak yapı ve içerikte hazırlanır. İçerik, öğrencinin seviyesine uygun olarak sunulur (Milli Eğitim Bakanlığı, 2013). Ders kitapları Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı yasa, yönetmelik ve onlara bağlı müfredat programlarına uygun olarak hazırlanır. Ayrıca ders kitaplarında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun onayı bulunmalıdır (Wordpress, 2011).

Ders kitapları, eğitim ve öğretim sürecinin en önemli yapılarından biridir. Öğretmen ve öğrenciler için yol gösterici nitelikte olan bu materyaller, farklı disiplin alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da öğretim programı ve ders kitabının niteliğini, eğitimin içerik ve işleyişini etkilemektedir. Nitelikli bir müzik eğitimi için ders kitaplarının içeriğinin, öğrencilerin gelişim düzeylerine göre hazırlanması gerekmektedir. Çünkü müzik eğitimi ve örgün müzik eğitimi, çocukların sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişimlerine büyük katkı sağlamaktadır. Yapılan araştırmalar, müzik eğitimini özümseyerek ve başarılı bir biçimde tamamlayan çocukların bu eğitimi almayan çocuklara göre daha etkin, duyarlı, özgüvenli ve bilinçli olduklarını göstermektedir (Kılıç, 2012). Bu bağlamda örgün müzik eğitimi, kişilikleri olgunluğa erişmiş, toplumsal yaşamın verdiği sorumlulukların bilincinde, milli ve evrensel müziğe yönelen, bilim, teknik ve güzel sanatların diğer branşlarıyla beraber müzikte de çağdaş uygarlık seviyesine erişmiş, yaşayan, uygulayan, yaratan, üreten ve sorgulayan bir neslin yetişmesini amaçlamaktadır (Süer, 1980). Müzik eğitiminin başarılı bir şekilde tamamlanmasında planlı, sistematik, anlaşılır, hızlı, etkili, verimli ve nitelikli, içeriği müzik dersi öğretim programı esas alınarak oluşturulan, sistemli bilgiler sunan, öğrencinin öğrenilen bilgiyi tekrar etmesine olanak sağlayan ve öğrencinin bireysel öğrenmesini destekleyen nitelikli müzik ders kitaplarının önemi büyüktür (Uçan, 2005; Bulut, 2011b).

Müzik ders kitaplarının öğrencinin tek başına da anlayabileceği şekilde hazırlanmış olması ders kazanımlarına daha kolay bir şekilde ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Bu anlamda ders kitapları her sınıf düzeyinin seviyesine uygun olarak hazırlanırsa öğrenciler daha verimli çalışabilir. Ortaokul müzik ders kitapları incelendiğinde müzik ile ilgili temel bilgi ve becerilerin yer aldığı görülmektedir. Bu kademedeki ders kitaplarında, konu ve etkinlikler ile bireylerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda kazanımlar sağlanır. Aynı zamanda etkinlikler ile öğrencilerin birlikte veya bireysel olarak çalışmalarına olanak tanınır.

Müzik eğitimi, müzik ders kitaplarında bulunan iştirme, çalgı etkinlikleri ile bir bütün olarak yürütülen; temeli ses eğitimine dayanan ve çocukların seslerini doğru şekilde kullanmalarını sağlamayı amaçlayan bir eğitim felsefesini baz alır. Bu amaçla her sınıf düzeyindeki ve her yaştaki çocuğun yaşına, yaşantısına ve seviyesine yönelik şarkıların doğru konuşma kuralları çerçevesinde doğru sesler ve ritimler ile söylenmesi hedeflenmektedir (Çiçek, 2000). Müzik derslerinde müzik ders kitapları bu açıdan kaynak kitap olarak kullanılmaktadır (Nebi, 2005). Bu bilgiler doğrultusunda bir kez daha ders kitaplarının titizlikle ve özenle hazırlanması gerektiği görülmektedir. Bunun yanı sıra farklı ülkelere ait ders kitaplarının incelenerek karşılaştırılması kitapların yeni bir bakış açısıyla hazırlanmasına olanak tanıyacaktır. (Böke, 2002; Kayhan, 2007). Türkoğlu (1998) karşılaştırmalı eğitim çalışmalarını; farklı kültürlerdeki ve ülkelerdeki iki veya daha fazla eğitim sisteminin benzer ve farklı yönlerini ortaya koyan, bunları açıklayan ve eğitim sistemlerini geliştirmek amacıyla çeşitli önerilerde bulunan bir disiplin olarak tanımlamıştır. Kitaplar karşılaştırılarak ders kitaplarının düzenlenmesine ve yenilenmesine katkı sağlamaktadır. Bu alanda yapılacak çalışmalar ders kitaplarının geliştirilmesine ve ders kitaplarında kullanılacak olan öğretim yöntemlerinin, öğretim materyallerinin değerlendirilmesine imkan tanıyabilecektir. (Güzel, Karataş ve Çetinkaya, 2010). Günümüzde önemli bir ihtiyaç haline gelen bu araştırma alanı sayesinde ülkeler; birbirlerinin eğitim sistemlerini inceleyerek, kendi eğitim sistemlerinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymuş buna bağlı olarak yeni fikirler ile çözüm önerileri sunarak yeni bir yapılanma sürecine girmişlerdir (Mehonikj, 2018).

Karşılaştırmalı eğitim yabancı eğitim sistemlerini ve toplumları anlamamıza katkı sağlayarak yöneticilere ve politika analizcilerine yol gösterir. Geçmiş ve bugünü anlamamızı sağlarken, gelecekteki eğitim sisteminin de ipuçlarını verir (Noah, 1984). Sanat eğitimi de bu anlamda belirleyici bir faktör olmuştur. Bu bağlamda araştırmaya konu olan müzik ders kitaplarının yanı sıra müzik eğitimi Türkiye, İngiltere ve İtalya’da farklı bir yere sahiptir. Her üç ülkenin müzik eğitim sistemleri şöyledir: Türkiye’de müzik eğitim sisteminde, müzik yoluyla öğrencilerin estetik yönünü desteklemek ve geliştirmek, duygu dünyasını ve tecrübelerini ifade etmelerine olanak sunmak, yaratıcılığını, üretkenliğini ve yeteneğini anlatabilmek, yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak çeşitli kültürlerle ait unsurların farkına varmak, bireysel ve toplumsal ilişkilerine katkıda bulunmak, müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden faydalanmalarını sağlamak, İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun biçimde seslendirmek, milli birliğimizi ve beraberliğimizi güçlendiren, dünya ile bağ kurmamızı kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (MEB, 2018). Socrates Comenius’a göre (2007) İngiltere’de müzik öğretimi, öğrencilerin çeşitli müzikleri dinleme ve değerlendirme becerilerini geliştirecek nitelikte düzenlenmiştir. Grup çalışmaları ile beraberlik duygusu geliştirilerek, hem bireysel hem de ortak olarak amatör müzik yapmaya teşvik edilmektedirler. Müzikal içerik, geleneksel ve klasik müziklerden oluşurken; İngiltere’nin çeşitli kültürel motiflerini de yansıtmaktadır. Öğrencilerin, bağımsız olarak ve ortaokula geçerken bağımsız gruplar halinde müzik yaparak öğrenmeleri beklenmektedir. Ayrıca ortaokullarda uzman müzik öğretmenleri görev yapmaktadır. (Socrates Comenius, 2007). Bununla birlikte Programme for International Student Assessment sonuçları incelendiğinde de İngiltere’nin OECD ülkelerinin oldukça üstünde olduğu görülmektedir (PISA, 2018). İtalya eğitim sisteminde ise müzik eğitimi için hazırlanmış resmi bir müfredat bulunmamaktadır. Her okul kendine ait bir müfredat oluşturmaktadır. Bu program yerel veya özel bir komite tarafından belirlenmektedir. Bireysel enstrüman ve şan dersleri ortalama 30-60 dakika arasındadır ve haftada bir gün verilmektedir. Grup dersleri ise 60-90 dakikadır ders süresi uzatılabilmektedir ve haftada bir ya da iki kez verilmektedir (Oltacıoğlu, 2016). İtalya’da öğrenciler, müzik

derslerinde enstrüman ve şan dersleri görmeden önce “enstrüman öncesi” adı altında dersler alırlar. Bu dersler, Orff, Dalcroze veya benzer sınıflarda yapılmaktadır. Öğrenciler genellikle 6-8 yaş arasında, telli çalgılar ya da piyano ile çalışmaya başlar. Aynı zamanda bu yaşlar arasında üflemeli çalgılar da öğretilmektedir. Doğaçlama, caz, pop gibi müzik türlerine çocuklar 8 yaşından itibaren başlayabilir. Diğer enstrümanlar için başlangıç yaşı 6 ve 8 arasındadır. Şan dersleri 10 ve 15 yaş arasında başlamaktadır. Bunlar özel derslerdir. Çocuklar koroda şarkı söylemek için bu derslere daha erken yaşlarda başlayabilirler. Öğrenciler kimi zaman müzik okulunda ders alabilmek için özel yetenek sınavına katılırlar. Fakat bu durum, daha çok, özel (pop şarkıcılığı, perküsyon gibi) kurslar için yapılan başvuruların fazlalığından kaynaklanmaktadır (Oltacıoğlu, 2016). Dolayısıyla İtalya’ da izlenen bu sistem müzik eğitimine verdikleri önemi göstermektedir.

Bu bağlamda müzik ders kitapları incelemesi ile ilgili yapılan karşılaştırmalı çalışmalara duyulan ihtiyaç, ilköğretim ikinci kademe (Türkiye) ve ortaöğretimde (İngiltere ve İtalya) müzik eğitiminin önemi, İtalya’nın bir Avrupa Birliği ülkesi, özellikle ses ve opera eğitiminde öncü bir ülke olması (Oltacıoğlu, 2016); yeni öğretim programlarında İngiltere’nin köklü bir geçmişe sahip olması, eğitimdeki ve müzik eğitimindeki üstün başarısı, bu iki ülkenin müzik ders kitaplarının incelenerek Türkiye ile karşılaştırılmasını, benzerlik ve farklılıklarının ortaya konmasını gerekli kılan önemli nedenlerdendir (Tatlı, 2010).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde (Nebi, 2005; Eskioğlu,2007; Memduhoğlu; 2008; Mason, 2010; Tatlı, 2010; Özdek, 2012; Farzaliyeva, 2019; Arkabayev, 2019) Türkiye, İngiltere ve İtalya ortaokul müzik ders kitaplarının karşılaştırıldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Her üç ülkenin müzik ders kitaplarının kıyaslanması, Türkiye’deki ders kitaplarının içeriğinin ve kitapta bulunan ünite değerlendirmelerinin geliştirilmesine aynı zamanda daha donanımlı ders kitapları hazırlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmada Türkiye, İngiltere ve İtalya’nın ortaokul müzik ders kitapları içerik ve ünite değerlendirmeleri bakımından incelenmiş, Türkiye müzik ders kitaplarının incelenen iki ülkeye göre güçlü ve zayıf yönleri belirlenerek, eğitim

sistemlerinin benzer ve farklı yönlerini ortaya koymak amacıyla sistemli bir şekilde karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

Problem Cümlesi

“Türkiye, İngiltere ve İtalya Örneği Çerçevesinde, Ortaokul Düzeyinde Kullanılan Müzik Ders Kitaplarına İlişkin İçerik Yönünden İnceleme sonuçları nelerdir?”

Alt Problemler

1. Türkiye, İngiltere ve İtalya ortaokul müzik ders kitaplarının; 6., 7. ve 8. Sınıf ders kitaplarındaki benzer ve farklı yönleri nelerdir?
2. Türkiye, İngiltere ve İtalya ortaokul müzik ders kitaplarının; 6., 7. ve 8. Sınıf ders kitaplarındaki ünite değerlendirmeleri bakımından benzer ve farklı yönleri nelerdir?

Sınırlıklar

Bu araştırma, Türkiye, İngiltere ve İtalya’ da 2020/ 2021 eğitim-öğretim yılında ortaokulda okutulmakta olan müzik ders kitapları ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Türkiye, İngiltere ve İtalya ortaokul müzik ders kitapları incelenerek bu ülkelerde kullanılan ders kitapları arasında, karşılaştırmalar yaparak mevcut durumu ortaya koymak ve buna yönelik önerilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği’nde (MEB, 2014) ders kitabı inceleme kriterleri; içerik, dil, anlatım ve üslup, teknik, tasarım ve düzenleme ile öğrenme, öğretme ve ölçme değerlendirmeler açısından dört başlık altında ele alınmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Türkiye, İngiltere ve İtalya’da uygulanan ortaokul düzeyindeki müzik ders kitapları araştırmanın temelini oluşturan ana kaynaklar durumunda olduklarından; bu ders kitapları nitel araştırma yöntemleri ele alınarak incelemeye tabi tutulmuştur. Bu araştırma genel tarama modelinde betimsel bir araştırma olup, veriler kaynak taraması ve inceleme yoluyla elde edilmiştir. Çalışmada karşılaştırmalı eğitim yaklaşımlarından tanımlayıcı ve yatay yaklaşım benimsenmiş buna göre ülkelerin müzik ders kitaplarındaki benzerlikler ve farklılıklar saptanmıştır. Betimsel araştırma yöntemi, herhangi bir durum, olay veya problemi detaylıca tanımlamak, yorumlamak ve incelemek için kullanılır. Bu yöntemde kriterler belirlenerek incelenen durumlar ve değişkenler arasındaki bağ araştırılır. Araştırmanın incelediği ortam değiştirilmez. (Aydoğdu, Karamustafaoğlu ve Bülbül, 2017).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2020- 2021 öğretim yılında Avrupa ülkeleri ile bu ülkelerde okutulan 6, 7 ve 8. sınıf müzik ders kitapları; örneklemini ise Türkiye, İngiltere ve İtalya ile 2020- 2021 öğretim yılında 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan seçilmiş sekiz kitap oluşturmaktadır. Kitapların üçü Türkiye Cumhuriyeti’nde, üçü İngiltere’de, ikisi İtalya’da yayımlanmıştır. İtalya’ da bir müfredat programı bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırmaya dâhil edilen ortaokul müzik ders kitapları, araştırmacı tarafından İtalya’daki okullar ile resmi yazışmalar sonucunda ve İtalya’ da görev yapan uzman müzik öğretmenlerinin ışığında araştırma örneklemini için seçilmiştir.

Tablo 1. Kitapların Ülkeler ve Yazarlara Göre Dağılımı

Ülkeler	Sınıflar	Yazarlar	Kitap Adı	Yayın Yeri	Yayın Yılı	Yayın Evi
Türkiye	6. Sınıf	Elvan Akçalı Duygu Topal Burcu Yamaner Özgül Çakar	Müzik Ders Kitabı 6	İzmir	2020	Çağlayan Matbaası
Türkiye	7. Sınıf	Zülküf Baştürk Pınar Candan M. Ali Gönül Özgür Öztürk Hatice Tezcan	Müzik Ders Kitabı 7	Ankara	2020	Tuna Matbaacılık San. ve Tic. AŞ
Türkiye	8. Sınıf	Zülküf Baştürk Pınar Candan M. Ali Gönül Özgür Öztürk Hatice Tezcan Jane Beethoven Susan Brumfield Shehan Campbell David Connors Robert Duke Judith Jellison Rita Klinger Rochelle Mann Hunter March Nan McDonald Marvelene Moore	Müzik Ders Kitabı 8	İzmir	2020	Çağlayan Matbaası
İngiltere	6- 7- 8. Sınıf	Mary Palmer Konnie Saliba Will Schmid Carol Kassner Mary Shamrock Sandra Stauffer Judith Thomas Jill Trink	Silver Burdett Making Music	United States of America	2005	Pearson Education, Inc.
İtalya (A)	6- 7- 8. Sınıf	A.Martinelli G. Salinari V. Vacchi	Musıc Steps A	Italia, Milano- Torino	2017	Centro Poligrafico Milano S.P.A. Casaile
İtalya (B)	6- 7- 8. Sınıf	A.Martinelli G. Salinari V. Vacchi	Musıc Steps B	Italia, Milano- Torino	2017	Centro Poligrafico Milano S. P. A. , Casarile

2.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi ile toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular ile ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin derinlemesine incelenmesini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İngiltere ve İtalya'ya ait ders kitapları araştırmacı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Ardından Türk dili, İngiliz dili ve İtalyanca dilinde uzman kişiler tarafından kitap çevirileri müzakere edilerek Türkçe'ye uygunluğu kontrol edilmiş ve güvenilirlik sağlanmıştır. Ardından veriler, “doküman analizi” tekniğiyle analiz edilmiştir. Basılı ve elektronik kaynakları incelemek ve değerlendirmek amacıyla kullanılan sistematik yöntem doküman analizidir. Nitel araştırmadaki diğer yöntemler gibi doküman analizi de yargıya varmak, araştırılan konu ile ilgili bir yaklaşım geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin ve Strauss, 2008). Bu teknik dokümanlara ulaşma aşamasıyla başlayıp sırasıyla, orijinalliği kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma şeklinde gelişen bir süreçtir. Daha sonra sekiz ders kitabı belirli bir sistem ölçüsünde içerik ve ünite değerlendirmeler açısından içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Verilerin analizinde, içerik analizi türlerinden kategorisel analiz kullanılmıştır. “İçerik analizi, sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dil bilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Kategorisel analizde, ileti (mesaj) önce bölümlere ayrılır, sonra bu bölümler, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılır. İçerik analizinde elde edilen veriler, önceden belirlenmiş temalara göre özetlenip, yorumlanarak neden-sonuç ilişkisi içinde incelenerek çözümlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu bağlamda; öncelikli olarak araştırma konusu olan sekiz ders kitabı ayrı ayrı incelenerek karşılaştırılmıştır. Araştırmaya konu olan ülkelerin ortaokul müzik ders kitaplarına yönelik doğrudan ya da dolaylı veriler Türkçe, İngilizce ve İtalyanca kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynaklar konuyla ilgili kitaplar, kataloglar, uluslararası eğitim ansiklopedileri, tezler, makaleler, yönetmelikler ve iletişim ortamlarından (internet) oluşmaktadır. Türkiye, İngiltere ve İtalya ortaokul müzik ders kitapları içerik;

üniteler, konular, ünite değerlendirme temaları altında incelenmiştir. Ünite değerlendirmeleri bilişsel beceri, görsel beceri, araştırma becerisi, dinleme becerisi, söyleme becerisi, çalma becerisi, müzik teknolojisini kullanma becerisi ve hareket etme becerisi temaları altında kategorisel olarak analiz edilmiştir. Ünite değerlendirme çalışmalarında ünite sonlarındaki konuları kapsayan eşleştirme, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli test şeklindeki soru tipleri incelenmiştir. Ders kitaplarında yer alan ünite değerlendirme uygulamaları Uçan'ın (2005) "Müzik Eğitimi" kitabında sınıflandırdığı başlıklar ve etkinlikler çerçevesinde ele alınarak uygulanmıştır. Buna göre ders kitaplarındaki ünite değerlendirmelerin ölçütleri her sınıfa ve ülkeye göre ayrıca belirlenerek tablolştırılmıştır. Mevcut durum genel müzik eğitimi açısından karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Türkiye, İngiltere ve İtalya Ortaokul Müzik Ders Kitaplarının 6., 7. ve 8. Sınıf Ders Kitaplarındaki Benzer ve Farklı Yönlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Türkiye, İngiltere ve İtalya 6. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Karşılaştırılması

Tablo 2. Türkiye, İngiltere, İtalya 6. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının Ünite Sınıflandırması

	Türkiye	İngiltere	İtalya
1.Ünite	İnsan Sesi Nasıl Oluşur?	Müzik Başlasın	Enstrümanlar ile Egzersizler (A)
2.Ünite	Atatürk ve Müzik	Müziğin Keşfi	Ritim Kalıplarını (A)
3.Ünite	Ses Değiştirici İşaretler	Müzik Dili	Şarkı Formları (A)
4.Ünite	Ülkemize Ait Başlıca Müzik Türleri	Müzik Becerileri	Bir Bölümlü Şarkı Formu (A)

5.Ünite	Türk Müziğinde Makamsal Yapı	Yeni Müzik Ufuklarının Keşfi	İki Bölümlü Şarkı Formu (A)
6.Ünite		Müzik Yapalım	Üç Bölümlü Şarkı Formu (A)
7.Ünite		Amerika'nın Müziği	Sesin Özellikleri (B)
8.Ünite		Davul Eşliğinde Şarkılar	Hız ve Gürlük Terimleri (B)
9.Ünite		Kültürel Danslar	Enstrümanlarla Tanışma (B)
10.Ünite		Ses Dalgaları	
11.Ünite		Şarkı Söyle	
12.Ünite		Günü Kutlayın	

Tablo 3. Türkiye, İngiltere ve İtalya 6. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Benzerlikleri

Özellikler	Türkiye	İngiltere	İtalya
Üniteler	5 Üniteden oluşmaktadır.	12 Üniteden oluşmaktadır.	A kitabı: 6 Üniteden oluşmaktadır. B kitabı: 3 Üniteden oluşmaktadır.
Benzerlik Gösteren Konular	Onaltılık Nota, Ezgiye Ritim Oluşturma, Ezgi Oluşturma, Müzikte Hız ve Gürlük, Ülkeye Ait Müzik Türleri	Nota Değerleri, Ezgiye Ritim Oluşturma, Ezgi Oluşturma, Müzikte Hız ve Gürlük, Milli Müzik Türleri	Nota Değerleri, Ezgiye Ritim Oluşturma, Ezgi Oluşturma, Müzikte Hız ve Gürlük, Milli Müzik Türleri

Her üç kitap içerik bakımından incelendiğinde 6. sınıf Türkiye, İngiltere ve İtalya ders kitaplarında notaların süre değerleri, ezgi-ritim oluşturma, hız ve gürlük terimleri, milli müzik türlerine yönelik konuların benzer olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Türkiye, İngiltere ve İtalya 6. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Farklılıkları

Özellikler	Türkiye	İngiltere	İtalya
Farklılık Gösteren Konular	Atatürk ve Müzik, Atatürk'ün Türk Müziğine İlişkin Görüşleri, Türk Müziğinde Makamsal Yapı	Vokal Tınılar, Müzikal Şekiller, Müzikte Formlar, Aralıkları Kurma, Dizi, Armoni, Tema ve Varyasyonlar, Tonların Sıralaması, Amerikan Müziği, Dünyadaki Davullar, Film Müzikleri, Reklam Müzikleri, Titreşim Türleri, Dans ve Tekno Vuruşlar	Müzikte Duygular, Flüt Egzersizleri, Gitar, Klavye, Metalofon, Perküsyon Egzersizleri, Ses Egzersizleri, Ritmik Kalıplara Göre Şarkı Söyleme, Sesin Özellikleri, Enstrümanlarla Tanışma

Her üç kitap içerik bakımından incelendiğinde 6. sınıf Türkiye ders kitaplarında Türk müziğinde bulunan çeşitli müzikal öğelerin; İngiltere' de müzik teorisi, kültürel öğeler, film, reklam müzikleri gibi çeşitli müzik alanlarına hitap eden konuların, İtalya'da ise daha çok enstrümanlar ile tanışma ve egzersizler yapmaya yönelik konuların farklı olduğu görülmüştür.

Türkiye, İngiltere ve İtalya 7. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Karşılaştırılması

Bu bölümde Türkiye, İngiltere ve İtalya 7. sınıf müzik ders kitaplarında yer alan içeriklerin ünitelere, benzerlik ve farklılık gösteren konulara göre sınıflandırılmasına dair verilere yer verilmiştir.

Tablo 5. Türkiye, İngiltere, İtalya 7. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının Ünite Sınıflandırması

	Türkiye	İngiltere	İtalya
1.Ünite	Müziği Öğreniyorum	Müzikte Kariyer	Şarkı Formları (A)
2.Ünite	Atatürk ve Müzik Çalgı Türleri ve Toplulukları	Amerikan Müziği	Bir Bölümlü Şarkı Formu (A)
3.Ünite	İnsan Sesi Ses	Müzikte Önce ve Sonra	İki Bölümlü Şarkı Formu (A)

	Toplulukları Müzikte Diziler ve Makamlar		
4.Ünite	Dünyada Müzik Yurdumuzda Müzik Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri	Müzikte Vuruşlar	Enstrümantal Topluluklar (B)
5.Ünite	Müziğimize Ses Verenler	Ses Sistemleri	İnsan Sesi ve Ses Toplulukları (B)
6.Ünite		Akustik Gitarlar	Müzik Tarihi (B)
7.Ünite		Sesler ve Suslar	Müzikte Dönemler (B)
8.Ünite		Müzik Terimleri	
9.Ünite		Performans Antolojisi	

Tablo 6. Türkiye, İngiltere ve İtalya 7. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Benzerlikleri

Özellikler	Türkiye	İngiltere	İtalya
Üniteler	5 Üniteden oluşmaktadır.	9 Üniteden oluşmaktadır.	A kitabı: 6 Üniteden oluşmaktadır. B kitabı: 2 Üniteden oluşmaktadır.
Benzerlik Gösteren Konular	Ritim, Dünya Müziği, Çalgı Türleri ve Toplulukları, Alkış ile Ritim Vurma, İnsan Sesleri ve Ses Toplulukları	Ritim, Dünya Müziği, Çalgı Türleri, Alkış ile Ritim Vurma	Ritim, Ritim Kalıplarını Vurma, Enstrümantal Topluluklar, İnsan Sesleri ve Ses Toplulukları

Her üç kitap içerik bakımından incelendiğinde 7. sınıf müzik ders kitaplarında ritim, dünya müziği, çalgı türleri ve toplulukları, ritim kalıplarını vurma, insan sesleri ve ses topluluklarına yönelik konuların benzer olduğu görülmüştür.

Tablo 7. Türkiye, İngiltere ve İtalya 7. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Farklılıkları

Özellikler	Türkiye	İngiltere	İtalya
Farklılık Gösteren Konular	İstiklal Marşı'mız, Marşlarımız, Atatürk ve Müzik, Müzikte Makamlar, Yurdumuzda Müzik, Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri, Müziğimize Ses Verenler	Müzikte Kariyer, Amerikan Müzik, Metronom, Tekrar İşaretleri, Dolaplar, Senkoplar, Dinamikler, Eksik Ölçü, 2/ 4'lük Ölçü Yönetim, Majör, Minör, Tema ve Varyasyonlar	Yaylı Çalgılar Orkestrası, Senfonik Orkestralar, Jazz Orkestraları, Müzik Grubu, Müzik Tarihi (Ortaçağ'dan Barok'a)

Her üç kitap içerik bakımından incelendiğinde 7. sınıf Türkiye müzik ders kitabında milli mirasımız olan İstiklal Marşı'mız, Atatürk ve müzik, türkülerimizin yaşanmış öyküleri gibi çeşitli milli değerlerimizi yansıtan konuların temel alındığı görülmüştür. Bu konuların İngiltere ve İtalya'da bulunmadığı; bununla birlikte İngiltere ve İtalya'ya ait olan çeşitli kültürel aktiviteler, etkinlikler; Noel Bayramı, Cadılar Bayramı gibi çeşitli faaliyetlerin de Türkiye ders kitabında bulunmadığı saptanmıştır. Yani her millete ait kültürel mirası içinde barındıran konuların temel alınması açısından üç ülkenin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Türkiye, İngiltere ve İtalya 8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Karşılaştırılması

Bu bölümde Türkiye, İngiltere ve İtalya 8. sınıf müzik ders kitaplarında yer alan içeriklerin ünitelere, benzerlik ve farklılık gösteren konulara göre sınıflandırılmasına dair verilere yer verilmiştir.

Tablo 8. Türkiye, İngiltere, İtalya 8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının Ünite Sınıflandırması

	Türkiye	İngiltere	İtalya
1.Ünite	Milli Marşımız 9/8'lik Aksak Ölçü Atatürk ve Müzik	Müzik Sektörü	Müzik Teorisi (A)
2.Ünite		Dünya Müzikleri	Antoloji (A)

	Senkop Hız Belirteci Marşlarımız Ses Grupları		
3.Ünite	Benim Ritmim Benim Ezgim Sanat ve Müzik Diziler ve Makamlar	Zaman İçinde Müzik	Klasisizm (B)
4.Ünite	Türk Müziği Biçimleri Müzik Kültürümüze Ses Verenler Türkü Hikayeleri Mahalli Sanatçılar	Davullar	Romantizm Antolojisi (B)
5.Ünite	Türk Toplum ve Topluluklarının Müzikleri Müzik ve Sağlık Müzikle İlgili Meslekler	Tuşlar ve Akorlar	20.yy'dan Bugüne (B)
6.Ünite		Amatör Yetenekler	Caz (B)
7.Ünite		Şarkı Söyle	Popüler Müzikten Pop Rock'a (B)
8.Ünite		Sesler ve Semboller	
9.Ünite		Performans Antolojisi	

Tablo 9. Türkiye, İngiltere ve İtalya 8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Benzerlikleri

Özellikler	Türkiye	İngiltere	İtalya
Üniteler	5 Üniteden oluşmaktadır.	9 Üniteden oluşmaktadır.	A kitabı: 2 Üniteden oluşmaktadır. B kitabı: 5 Üniteden oluşmaktadır.
Benzerlik Gösteren Konular	Ritim, Müzik Kültürümüze Ses Verenler, Marşlarımız, Senkop, Müzikte Diziler, Metronom	Efsaneler ve Müzik, Marş Tarihi, Senkop, Uzatma Bağları, Sekizlik ve Onaltılık Notalar, Majör- Minör Diziler, Akorlar, Majör- Minör Tonlar	Metronom, Ritim, Uzatma Bağları, Sekizlik ve Onaltılık Notalar, Majör- Minör Diziler, Akorlar, Tonlar ve Yarım Tonlar

Her üç kitap içerik bakımından incelendiğinde 8. sınıf müzik ders kitaplarında ritim, müzik kültüründe önemli yere sahip besteciler, marşlar, senkoplar, müzikte diziler, metronom kullanma gibi konuların benzer olduğu görülmüştür.

Tablo 10. Türkiye, İngiltere ve İtalya 8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Farklılıkları

Özellikler	Türkiye	İngiltere	İtalya
Farklılık Gösteren Konular	Milli Marşımız, 9/8' lik Aksak Ölçü, Atatürk ve Müzik, Türk Müziği Biçimleri, Türkü Hikayeleri, Mahalli Sanatçılar, Türk Toplum ve Topluluklarının Müzikleri, Müzik ve Sağlık, Müzik ile ilgili Meslekler Müzikte Makamlar, Yurdumuzda Müzik, Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri, Müziğimize Ses Verenler	Performans Antolojisi, Ses Değiştirici İşaretler, Akor Sembolleri, Transpoze Pratikleri, Deşifre Pratiği, Dinamikler, Metaforlar ve Müzik, Gitarı Tanı, Akorlar, Davullar, Fransız Bağı, Jazz, Müzik Çağları (Popüler Amerikan Müziği), Dünya Müzikleri, Müzik Sektörü	Müzikte Dönemler ve Dönem Antolojisi, Üçlemeler, Suslar ve Değerleri, Alterasyon

Her üç kitap içerik bakımından incelendiğinde 8. sınıf ders kitabında sadece teorik anlamda bazı konuların benzer olduğu görülmektedir. Konu içerikleri olarak İngiltere'nin kitabı reklam müziklerinden sahne önünde ve arkasında yapılan müziklere, müzik tarihine, teorik bilgilere yer vermektedir. Türkiye'de ise neredeyse birkaç konunun benzer olduğu; uygulamalı temalardaki konuların birbirinden farklı olduğu

görülmektedir. Milletlere ait çeşitli müzik türleri ve bu müzik türlerinin birbirinden farklı yapılara sahip olması içerikte bulunan en büyük farklardan biridir. Bunun yanında İngiltere ve İtalya ders kitapları önce uygulamalı temalardaki konulara ağırlık vererek öğrencilerin müzikle iç içe olmalarını sağlamayı amaç edinmiş, teorik konuları sona bırakmıştır. Ayrıca müzik sektörüne hitap eden konulara da değinerek içeriği geniş bir açıdan öğrencilere sunmuştur. Türkiye ders kitabında ise önce müzik teorisindeki konulardan başlanmış, son konularda uygulamalı temalara yer verilmiştir. Bu anlamda önce öğrencilerin müzikle iç içe olması, müziği benimsedikten sonra teorik konuların işlenmesi öğrencilerin derse olan ilgilerini ve motivasyonlarını artırırken teorik konuları daha hızlı öğrenmelerine yardımcı olabilir. Türkiye ders kitabı daha çok temel müzik eğitimi ele alarak içeriğini oluşturmuştur. Bu nedenle içerik İngiltere ve İtalya'ya göre farklılık göstermektedir.

Türkiye, İngiltere ve İtalya Ortaokul Müzik Ders Kitaplarının; 6., 7. Ve 8. Sınıf Ders Kitaplarındaki Ünite Değerlendirmelerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Türkiye, İngiltere ve İtalya 6. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Karşılaştırılması

Bu bölümde Türkiye, İngiltere ve İtalya 6. sınıf müzik ders kitaplarında yer alan ünite değerlendirmelerinin bilişsel, görsel, araştırma, dinleme, söyleme, müzik teknolojisini kullanma, hareket etme becerilerine göre sınıflandırılmasına dair verilere yer verilmiştir.

Tablo 11. Türkiye 6. Sınıf Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER				
	1.	2.	3.	4.	5.
Bilişsel Beceri	+	+	+	+	+
Görsel Beceri	+	+	+	+	—

6. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; sembollerini eşleştirme, düşünceyi ifade etme, yargıları doğru ya da yanlış olarak değerlendirme, bulmaca doldurma, notaların vuruşlarını yazma, tekrar işaretlerini parça

içinde işaretleme uygulamaları olarak tespit edilirken; görsel beceriye yönelik değerlendirmeler notaların süre değerlerine karşılık gelen notaları bulma, melodika tuşları üzerine notaları yerleştirme çalışmaları olarak belirlenmiştir. Araştırma, dinleme, söyleme, hareket etme, müzik teknolojisini kullanma becerisine yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 12. İngiltere 6. Sınıf Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Bilişsel Beceri	+	+	+	+	+	—	+	—	—	+	—	+
Dinleme Becerisi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	—
Söyleme Becerisi	—	+	+	+	—	—	—	—	—	—	+	—
Çalma Becerisi	+	+	+	+	+	—	—	—	—	—	—	—
Hareket Etme Becerisi	—	—	—	—	—	+	+	+	+	—	—	—

6. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; eşleştirme ve çoktan seçmeli sorular, dinleme becerisine yönelik değerlendirmeler ses gruplarını tanıma, form bulma, melodik temaları tanımlama, enstrüman tınılarını, yay tekniklerini ve majör- minör kavramlarını ayırt etme; çalma becerisine yönelik değerlendirmeler; perküsyon aletlerini çalma ve gitar çalma; hareket etme temalı değerlendirmeler; şarkıya hareket oluşturma; söyleme temalı etkinlikler ise şarkı söyleme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber araştırma, müzik teknolojisini kullanma becerisine ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 13. İtalya 6. Sınıf (A) Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bilişsel Beceri	+	—	—	+	—	—
Dinleme Becerisi	+	+	+	+	+	+
Söyleme Becerisi	+	+	+	+	—	—
Çalma Becerisi	+	+	+	+	+	+

6. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; ritim yazma, dinleme becerisine yönelik değerlendirmeler; ritmik kalıpları dinleyerek yazma, çeşitli bestecileri dinleme, çalma becerisine yönelik değerlendirmeler; ritmik kalıpları çalma; söyleme becerisine yönelik değerlendirmeler ise ritmik kalıpları söyleme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber araştırma, müzik teknolojisini kullanma, hareket etme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 14. İtalya 6. Sınıf (B) Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER		
	1.	2.	3.
Bilişsel Beceri	+	—	—
Araştırma Becerisi	+	+	—
Çalma Becerisi	—	—	+

6. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; ritim yazma çalışmaları; araştırma becerisine yönelik değerlendirmeler; araştırma yapma, sunum hazırlama; çalma becerisine yönelik değerlendirmeler ise enstrüman çalma uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber müzik teknolojisini kullanma, hareket etme, dinleme, söyleme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Türkiye, İngiltere ve İtalya 7. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Karşılaştırılması

Türkiye, İngiltere ve İtalya 7. sınıf müzik ders kitaplarında yer alan ünite değerlendirmelerinin bilişsel, görsel, araştırma, dinleme, söyleme, müzik teknolojisini kullanma, hareket etme becerilerine göre sınıflandırılmasına dair verilere yer verilmiştir.

Tablo 15. Türkiye 7. Sınıf Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER				
	1.	2.	3.	4.	5.
Bilişsel Beceri	+	+	+	+	+

7. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; eşleştirme, çoktan seçmeli, boşluk doldurma, yargıları doğru/ yanlış olarak değerlendirme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber araştırma, çalma, müzik teknolojisini kullanma, hareket etme, dinleme, söyleme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 16. İngiltere 7. Sınıf Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Bilişsel Beceri	+	+	+	+	+	—	+	—	—
Dinleme Becerisi	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Söyleme Becerisi	—	+	+	+	—	—	—	—	—
Çalma Becerisi	+	+	+	+	+	—	—	—	—
Hareket Etme Becerisi	—	—	—	—	—	+	+	+	+

7. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; bir konuda tanım yapma, düşünce ifade etme; araştırma becerisine yönelik değerlendirmeler; araştırma yapma, meslekleri deneyimleme, proje yapma, sunum hazırlama, röportaj yapma; dinleme becerisine yönelik değerlendirmeler dinlenen eserin dönemlerine hakim olma; çalma becerisine yönelik değerlendirmeler enstrüman çalma; söyleme becerisine yönelik değerlendirmeler şarkı söyleme, müzik teknolojisini kullanma becerisine yönelik değerlendirmeler; çalınan eseri kaydetme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber hareket etme becerisi ve görsel beceriye yönelik etkinlikler ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 17. İtalya 7. Sınıf (A) Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bilişsel Beceri	+	+	+	+	+	—
Araştırma Becerisi	+	+	+	—	—	+
Dinleme Becerisi	+	+	+	—	—	+
Söyleme Becerisi	+	+	+	—	—	—
Çalma Becerisi	—	—	—	+	+	+

7. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; bir konuda tanım yapma, araştırma becerisine yönelik değerlendirmeler; araştırma yapma, sunum hazırlama, dinleme becerisine yönelik değerlendirmeler çeşitli eserler dinleme, ritmik kalıpları yazma; çalma becerisine yönelik değerlendirmeler; enstrüman çalma; söyleme becerisine yönelik değerlendirmeler şarkı söyleme, müzik teknolojisi becerisine yönelik değerlendirmeler; çalınan eseri kaydetme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber hareket etme, müzik teknolojisini kullanma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür

Tablo 18. İtalya 7. Sınıf (B) Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER	
	1.	2.
Bilişsel Beceri	+	+
Araştırma Becerisi	+	+

7. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; bir konuda tanım yapma ve düşünce ifade etme, araştırma becerisine yönelik değerlendirmeler; araştırma yapma, sunum hazırlama uygulamaları olarak tespit

edilmiştir. Bununla beraber hareket etme, müzik teknolojisi, dinleme, söyleme, çalma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Türkiye, İngiltere ve İtalya 8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarının İçerik Bakımından Karşılaştırılması

Türkiye, İngiltere ve İtalya 8. sınıf müzik ders kitaplarında yer alan ünite değerlendirmelerinin bilişsel, görsel, araştırma, dinleme, söyleme, müzik teknolojisini kullanma, hareket etme becerilerine göre sınıflandırılmasına dair verilere yer verilmiştir.

Tablo 19. Türkiye 8. Sınıf Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER				
	1.	2.	3.	4.	5.
Bilişsel Beceri	+	+	+	+	+

8. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; çoktan seçmeli, boşluk doldurma, yargıları doğru yanlış olarak değerlendirme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber araştırma, hareket etme, müzik teknolojisini kullanma, dinleme, söyleme, çalma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirme çalışmalarının bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 20. İngiltere 8. Sınıf Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Bilişsel Beceri	+	—	+	—	+	+	—	+	+
Araştırma Becerisi	+	—	+	—	—	+	+	—	+
	+	—	+	—	+	+	+	+	—

Dinleme Becerisi									
Söyleme Becerisi	—	+	—	—	+	—	+	—	+
Çalma Becerisi	+	—	—	+	+	—	+	—	—
Müzik Teknolojisini Kullanma Becerisi	—	+	—	+	—	—	—	—	—

8. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; düşünceyi ifade etme; araştırma becerisine yönelik değerlendirmeler araştırma, sunum hazırlama, meslekleri deneyimleme, röportaj yapma; dinleme becerisine yönelik değerlendirmeler eser dinleme ve eser analizi yapma; çalma becerisine yönelik değerlendirmeler; enstrüman çalma; söyleme becerisine yönelik değerlendirmeler; şarkı söyleme; müzik teknolojisini kullanma becerisine yönelik değerlendirmeler; çalınan eseri cihaza kaydetme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber hareket etme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 21. İtalya 8. Sınıf (A) Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bilişsel Beceri	+	+	+	+	+	+
Araştırma Becerisi	+	+	+	—	—	—
Dinleme Becerisi	+	+	+	—	+	—
Söyleme	+	—	—	—	—	+

Becerisi

Çalma Becerisi	—	—	—	+	+	—
Hareket Etme Becerisi	+	—	—	—	—	—

8. sınıf ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmeler; düşünceyi ifade etme, bir konuda tanım yapmak; araştırma becerisine yönelik değerlendirmeler araştırma, sunum ve proje hazırlama; dinleme becerisine yönelik değerlendirmeler eser dinleme, konser hazırlama; çalma becerisine yönelik değerlendirmeler; enstrüman çalma; söyleme becerisine yönelik değerlendirmeler; şarkı söyleme; hareket etme becerisine yönelik değerlendirmeler; dans etme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber müzik teknolojisini kullanma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 22. İtalya 8. Sınıf (B) Müzik Ders Kitabındaki Ünite Değerlendirmelere İlişkin Veriler

TEMALAR	ÜNİTELER		
	1.	2.	3.
Araştırma Becerisi	+	+	+
Dinleme Becerisi	—	+	—

8. sınıf ünite değerlendirmelerinde araştırma becerisine yönelik değerlendirmeler, araştırma, gezi düzenleme, gözlem yapma ve sunum hazırlama; dinleme becerisine yönelik değerlendirmeler, konser dinleme uygulamaları olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber bilişsel, söyleme, çalma, hareket etme, müzik teknolojisini kullanma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

Türkiye'nin ders kitabındaki ünite değerlendirmelerde düşüncelerini ifade etme sorularının yoğun olduğu tespit edilmiştir. Ünite sonlarındaki değerlendirmelerde klasik ve test sorularına yer verildiği; Türkiye ve İtalya ders kitaplarında hareket etme becerisine yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı saptanmıştır.

İngiltere ve İtalya'nın ders kitaplarında "Öğrendiklerini Göster" adında uygulamalı çalışmalar, ünite sonlarında araştırmaya, proje hazırlamaya ve birlikte çalışıp- söylemeye yönelik etkinliklerin her ünite içinde yer aldığı; müzik teknolojisini kullanma becerisine ait ünite değerlendirmelerinin yalnızca İngiltere müzik ders kitaplarında bulunduğu tespit edilmiştir. Bilişsel becerilere ait ünite değerlendirmelerinin Türkiye, İngiltere, İtalya ders kitaplarında mevcut olduğu; bununla birlikte görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine yalnızca Türkiye 6. Sınıf müzik ders kitabında yer verildiği görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Türkiye'nin ikinci kademe (6- 7 ve 8. sınıf) müzik ders kitaplarının İngiltere- İtalya ortaokul müzik ders kitapları ile karşılaştırıldığı bu çalışmanın; içerik ve ünite değerlendirmeler açısından benzer ve farklı yönleri ortaya konmuştur.

Aşağıda bulgulardan elde edilen sonuçlar, konu ile ilgili yazılmış olan kitaplar (konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzları) göz önünde bulundurularak verilmiştir.

İçerik Bakımından Benzerlik ve Farklılıklara İlişkin Sonuçlar

Her üç kitap içerik bakımından incelendiğinde:

6. sınıf müzik ders kitaplarında notaların süre değerleri, ezgi-ritim oluşturma, hız ve gürlük terimleri, milli müzik türlerine yönelik konuların benzer olduğu; Türk müziğinde bulunan çeşitli müzikal öğelerin; İngiltere'de müzik teorisi, kültürel öğeler, film, reklam müzikleri gibi çeşitli müzik alanlarına hitap eden konuların, İtalya'da ise enstrümanlar ile tanışma ve egzersizler yapmaya yönelik konuların farklı olduğu görülmüştür.

7. sınıf müzik ders kitaplarında ritim, dünya müziği, çalgı türleri ve toplulukları, ritim kalıplarını vurma, insan sesleri ve ses topluluklarına yönelik konuların benzer olduğu; Türkiye müzik ders kitabında milli mirasımız olan İstiklal Marşı'mız, Atatürk ve müzik, türkülerimizin yaşanmış öyküleri gibi çeşitli milli değerlerimizi yansıtan konuların temel alındığı tespit edilmiştir. Bu konuların İngiltere ve İtalya'da bulunmadığı; bununla birlikte İngiltere ve İtalya'ya ait olan çeşitli kültürel aktiviteler, etkinlikler; Noel Bayramı, Cadılar Bayramı gibi çeşitli faaliyetlerin de Türkiye ders kitabında bulunmadığı saptanmıştır. Yani her millete ait kültürel mirası içinden barındıran konuların temel alınması açısından üç ülkenin benzerlik gösterdiği söylenebilir. Farzaliyeva'nın (2019) Azerbaycan ile Türkiye'deki ilkokullarda okutulan müzik ders kitaplarının tematik olarak incelenmesi adlı çalışmasında da Azerbaycan ve Türkiye eğitim sisteminde müzik eğitiminde temel amaçlar esas alınarak öğrencilere çeşitli milli değer yargılarının öğretildiğini saptamıştır.

8. sınıf müzik ders kitaplarında ise ritim, müzik kültüründe önemli yere sahip besteciler, marşlar, senkoplar, müzikte diziler, metronom kullanma gibi konuların benzer olduğu; konu içerikleri olarak İngiltere'nin kitabı reklam müziklerinden sahne önünde ve arkasında yapılan müziklere, müzik tarihine, teorik bilgilere yer vermektedir. Türkiye'de ise neredeyse birkaç konunun benzer olduğu; uygulamalı temalardaki konuların birbirinden farklı olduğu görülmektedir. Milletlere ait çeşitli müzik türleri ve bu müzik türlerinin birbirinden farklı yapılara sahip olması içerikte bulunan en büyük farklardan biridir. Bunun yanında İngiltere ve İtalya ders kitapları önce uygulamalı temalardaki konulara ağırlık vererek öğrencilerin müzikle iç içe olmalarını sağlamayı amaç edinmiş, teorik konuları sona bırakmıştır. Ayrıca müzik sektörüne hitap eden konulara da değinerek içeriği geniş bir açıdan öğrencilere sunmuştur. Türkiye ders kitabında ise önce müzik teorisindeki konulardan başlanarak son konularda uygulamalı temalara yer verilmiştir. Bu anlamda önce öğrencilerin müzikle iç içe olması, müziği benimsedikten sonra teorik konuların işlenmesi öğrencilerin derse olan ilgilerini ve motivasyonlarını arttırırken teorik konuları daha hızlı öğrenmelerine yardımcı olabilir.

Türkiye ders kitabı daha çok temel müzik eğitimi ele alarak içeriğini oluşturmuştur. Bu nedenle içerik İngiltere ve İtalya'ya göre farklılık göstermektedir.

İngiltere ve İtalya ders kitapları içerik yönünden zengin, müziğin bütün kullanım alanlarına değinen; müziği derinlemesine inceleyen yapı ve niteliktedir. İncelenen bu üç ülkenin kitaplarındaki benzerlik ise ezgi ve ritim yaratma bölümleridir. Her üç ülkenin kitabında bu konulara önem verildiği görülmektedir. Aynı zamanda yapılan araştırmalar, bireyin ritimsel yapıya uygun bedensel hareketler geliştirme becerisinin de ritim etkinlikleri ile öğretilerek, ritmik etkiyle fiziksel tepkinin birleştiklerini ortaya çıkarmıştır (Nye, 1967). Dolayısıyla Türkiye, İngiltere ve İtalya ders kitaplarında yer alan ritim yaratma bölümlerinin bu açıdan öğrencilere katkı sağladığı düşünülmektedir. Türkiye'nin ve İtalya'nın ders kitaplarında "Ders Kitabı Tanıtım Şeması"nın yer almasının öğrencilerin kitabı tanıması, kitapta kullanılan işaret ve sembollerin ne anlama geldiğini öğrenmesi ve ders kitabını etkili bir biçimde kullanabilmesi bakımından fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Türkiye ders kitaplarının İngiltere ve İtalya'ya göre içeriğinde farklılıklar saptanmış; İngiltere ve İtalya ders kitaplarının içeriklerinin birbirine yakın ve benzer yönleri olduğu tespit edilmiştir.

Ünite Değerlendirmeler Bakımından Benzerlik ve Farklılıklara İlişkin Sonuçlar

Ölçme değerlendirme öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi, hedef- davranışlar hakkında fikir veren ölçütlerdir. Bu nedenle öğretme- öğrenme süreci içinde önemli rolleri bulunmaktadır. 6- 7 ve 8. sınıflarda öğretme- öğrenme süreçlerinde müfredat programları kullanılmaktadır. Bu programlar öğrencilere milli bilinci kazandırmak, istedik davranışları edindirmek; öğrencileri araştırmaya ve bilimsel düşünmeye sevk etmektedir. Bu nedenle müfredat programlarında amaç öğretilen bilgiyi davranışa dönüştürebilmektir. Böylece öğretme- öğrenme sürecinde ölçme ve değerlendirme önemlidir (Korkmaz, 2003).

Yapılan bu değerlendirmeler; çeşitli ünite değerlendirme soruları ve çeşitli eğitim- öğretim araçları ile ölçülmeye çalışılmaktadır. Bu ünite değerlendirmeler ile öğrencilerin fikirlerini ifade edebilmelerine ve kendi kişisel düşüncelerini

geliştirmelerine imkan tanındığı görülmektedir. Öğretimin niteliğini güçlendiren eğitim teknolojisinin araç ve gereçleri kullanılmaktadır. Çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak, Türkiye 6. sınıf müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin olduğu; araştırma, dinleme, söyleme, hareket etme, müzik teknolojisini kullanma becerisine yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

İngiltere 6. sınıf müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmelerin yer aldığı; araştırma, müzik teknolojisini kullanma becerisine ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin olmadığı görülmüştür.

İtalya 6. sınıf (A) müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel, dinleme, söyleme, çalma becerisine yönelik değerlendirmelerin bulunduğu tespit edilmiş; araştırma, müzik teknolojisini kullanma, hareket etme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine ilişkin bulgulara ulaşılmamıştır.

İtalya 6. sınıf (B) müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel, araştırma, çalma becerisine yönelik değerlendirmelerin olduğu; müzik teknolojisini kullanma, hareket etme, dinleme, söyleme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine yer verilmediği görülmüştür.

Türkiye 7. sınıf müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmelerin olduğu; araştırma, çalma, müzik teknolojisini kullanma, hareket etme, dinleme, söyleme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı görülmüştür.

İngiltere 7. sınıf müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel, dinleme, söyleme, çalma, hareket etme becerisine yönelik değerlendirmelerin bulunduğu; hareket etme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin olmadığı görülmüştür.

İtalya 7. sınıf (A) müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel, araştırma, dinleme, söyleme ve çalma becerisine yönelik değerlendirmelere yer verildiği; hareket

etme, müzik teknolojisini kullanma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine ilişkin bulgulara ulaşılmamıştır.

İtalya 7. sınıf (B) müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel, araştırma becerisine yönelik değerlendirmelerin olduğu; hareket etme, müzik teknolojisi, dinleme, söyleme, çalma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine yer verilmediği görülmüştür.

Türkiye 8. sınıf müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel beceriye yönelik değerlendirmelerin bulunduğu; araştırma, hareket etme, müzik teknolojisini kullanma, dinleme, söyleme, çalma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirme çalışmalarının bulunmadığı görülmüştür.

İngiltere 8. sınıf müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel, araştırma, dinleme, söyleme, çalma, müzik teknolojisini kullanma becerisine yönelik değerlendirmelere yer verildiği; hareket etme becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerinin olmadığı görülmüştür.

İtalya 8. sınıf (A) müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde bilişsel, araştırma, dinleme, söyleme, çalma, hareket etme becerisine yönelik değerlendirmelerin olduğu; müzik teknolojisini kullanma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine ilişkin bulgulara ulaşılmamıştır.

İtalya 8. sınıf (B) müzik ders kitabındaki ünite değerlendirmelerinde araştırma ve dinleme becerisine yönelik değerlendirmelerin bulunduğu; bilişsel, söyleme, çalma, hareket etme, müzik teknolojisini kullanma becerisi ve görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine yer verilmediği görülmüştür.

Türkiye'nin ders kitabındaki ünite değerlendirmelerde düşüncelerini ifade etme sorularının yoğun olduğu tespit edilmiştir. Ünite sonlarındaki değerlendirmelerde klasik ve test sorularına yer verildiği; Türkiye ve İtalya ders kitaplarında hareket etme becerisine yönelik ünite değerlendirmelerinin bulunmadığı saptanmıştır.

İngiltere ve İtalya'nın ders kitaplarında "Öğrendiklerini Göster" adında uygulamalı çalışmalar, ünite sonlarında araştırmaya, proje hazırlamaya ve birlikte çalıp- söylemeye yönelik etkinliklerin her ünite içinde yer aldığı; müzik teknolojisini kullanma becerisine ait ünite değerlendirmelerinin yalnızca İngiltere müzik ders kitaplarında bulunduğu tespit edilmiştir. Bilişsel becerilere ait ünite değerlendirmelerinin her üç ülkeye ait ders kitaplarında mevcut olduğu; bununla birlikte görsel beceriye yönelik ünite değerlendirmelerine yalnızca Türkiye 6. Sınıf müzik ders kitabında yer verildiği görülmüştür. Her üç ülkenin kitaplarında da ünitelerden sonra ünite değerlendirme soruları ile öğrencilerin konuyu ne kadar anladıklarının ölçüldüğü de tespit edilmiştir. Tatlı (2010) Türkiye ve İngiltere 4. ve 5. sınıflar müzik dersi öğretim programlarının karşılaştırılması adlı çalışmasında Türkiye ilköğretim müzik dersi öğretim programında İngiltere'den farklı olarak ölçme değerlendirme yaklaşımlarına ve kullanılacak ölçme değerlendirme araçlarına yer verildiğini buna karşın İngiltere'de değerlendirme sürecinin şekillendirilmesinin de diğer süreçlerde olduğu gibi okullara ve öğretmenlere bırakıldığını tespit etmiştir.

Sonuç olarak; Türkiye, İngiltere, İtalya ortaokul müzik ders kitaplarının çeşitli açılardan karşılaştırıldığı bu çalışmada, içerik ve ünite değerlendirme sınıflandırmalarında benzer yönleri olmasına rağmen farklı yönlerinin daha fazla olduğu ortaya konmuştur. Ders kitapları hazırlanırken içerikte basitten karmaşığa, somuttan soyuta, bilinenenden bilinmeyene, kolaydan zora, yakından uzağa gibi ilkeler temel alınmalıdır (Demirel, 1992). Ancak yapılan incelemeler sonucunda Türkiye'nin ders kitaplarında teorik anlamda konulara değinildiği, öğretilen enstrümanların sınırlı olduğu görülmüştür. Böylece içerik anlamında temel konulara yer verilmiştir. Bununla birlikte Türkiye ve diğer iki ülke arasında ders saatleri farklılık göstermektedir. Ders kitaplarındaki içerik ve ünite değerlendirme temaları altında bu çalışmada değinilen güçlü ve zayıf yönlerin sunulan önerilerin bundan sonra hazırlanacak ders kitaplarına yol göstereceği düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırma bulgularından yola çıkarak şu önerilerde bulunulmuştur:

1.Türkiye’de müzik dersine tanınan süre arttırılabilir. Bu sürenin arttırılması derste daha çok etkinlik yapılmasına ve derslerin verimli işlenmesine katkı sağlayacaktır.

2.Türkiye’deki ders kitaplarına bakıldığında daha çok müziksel bilgilenme alanına ait etkinliklere yer verildiği; müziksel çalma ve çalgısal seslendirme temalı etkinliklere daha az yer verildiği görülmektedir. Bu anlamda ders saatinin arttırılması çalgı eğitimine de yeterli zamanın ayrılmasını sağlayacaktır.

3.Anaokulundan itibaren müzik dersleri uzman müzik öğretmenleri tarafından yürütülmelidir. Böylelikle öğrenciler, bir sonraki eğitim kademesinde öğrenecekleri yeni bilgileri sağlam temeller üzerine inşa edebileceklerdir.

4.Yeni hazırlanacak müzik ders kitaplarına araştırmanın yol göstereceği ve yeni fikirler sunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akçalı, E., Topal, D., Yamaner, B., Çakar, Ö (2020). *Müzik Ders Kitabı 6*. İzmir: Çağlayan Matbaası
- Altun, A. (2013). *Yapılandırmacı yaklaşım, sosyal bilgiler programları ve ders kitapları*. B. Akbaba (Ed.), Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu sosyal bilgiler (2-26) içinde. Ankara: Pegem Yayınları,
- Arkabayev, Y. (2019). *Kazakistan ve Türkiye'deki ilköğretim ve ortaokul genel müzik eğitiminin çeşitli boyutlarıyla karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aslantaş, H. (2014). *Müzik ders kitaplarında yer alan görsellerin öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Aydoğdu, R. Ü., Karamustafaoğlu, O. & Bülbül Ş. M. (2017). Akademik araştırmalarda araştırma yöntemleri ile örneklem ilişkisi: Doğrulayıcı doküman analizi örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*,30,556-565.
https://www.researchgate.net/publication/318495433_Akademik_Arastirmalarda_a_Arastirma_Yontemleri_ile_Orneklem_Iliskisi_Dogrulayici_Dokuman_Analiz_i_Ornegi
- Baştürk, Z., Candan, P., Gönül, A., M., Öztürk, Ö., Tezcan, T. (2020). *Müzik Ders Kitabı 7*. Ankara: Tuna Matbaacılık San. ve Tic. AŞ
- Baştürk, Z., Candan, P., Gönül, A., M., Öztürk, Ö., Tezcan, T. (2020). *Müzik Ders Kitabı 8* İzmir: Çağlayan Matbaası.
- Beethoven, J., Brumfield, S., Campbell, S., Connors, D., Duke, R., Jellison, J., Klinger, R., Mann, R., March, H., Mcdonald, N., Moore, M., Palmer, M., Saliba, K., Schmid, W., Kasnerr, C., Schamrock, M., Stauffer, S., Thomas, J., Trinka, J. (2005). *Silver Burdett making music Grade 6*. United States of America: Pearson Education, Inc.
- Beethoven, J., Brumfield, S., Campbell, S., Connors, D., Duke, R., Jellison, J., Klinger, R., Mann, R., March, H., Mcdonald, N., Moore, M., Palmer, M., Saliba, K., Schmid, W., Kasnerr, C., Schamrock, M., Stauffer, S., Thomas, J., Trinka, J. (2005). *Silver Burdett making music Grade 7*. United States of America: Pearson Education, Inc.
- Beethoven, J., Brumfield, S., Campbell, S., Connors, D., Duke, R., Jellison, J., Klinger, R., Mann, R., March, H., Mcdonald, N., Moore, M., Palmer, M., Saliba, K., Schmid, W., Kasnerr, C., Schamrock, M., Stauffer, S., Thomas, J., Trinka, J.

- (2005). *Silver Burdett making music Grade 8*. United States of America: Pearson Education , Inc.
- Böke, H. (2002). *Türkiye ve İngiltere'deki ilköğretim matematik programlarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bulut, D. (2011b). İlköğretim müzik dersi 7. sınıf öğretmen kılavuz kitabının öğrenme alanı ve kazanım boyutları doğrultusunda değerlendirilmesi [Sözlü sunum]. 20. Eğitim Bilimleri Kurultayı, Burdur, Türkiye.
- Ceyhan, E., & Yiğit, B. (2005). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çiçek, S. (2000). *İlköğretimde müzik (1. baskı)*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Delice, A., Aydın, E. & Kardeş, D. (2009). Öğretmen adayı gözüyle matematik ders kitaplarında görsel öğelerin kullanımı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*,16, 75- 92. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/199555> adresinden erişilmiştir.
- Demirel, Ö. (1992). *Türkiye'de program geliştirme uygulamaları*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7,27-43. <https://docplayer.biz.tr/30031-Turkiye-de-program-gelistirme-uygulamalari.html> adresinden erişilmiştir.
- Eskioğlu, I. (2007). *Türkiye ile Kanada, Norveç, ABD, Avustralya ve Avusturya yükseköğretim sistemleri içinde lisansüstü müzik eğitimi programlarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Farzaliyeva, G. (2019). *Azerbaycan ile Türkiye'deki ilkokullarda okutulan müzik ders kitaplarının tematik olarak incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı. <https://9lib.net/document/1y9n4vrz-azerbaycan-tuerkiye-ilkokullarda-okutulan-muezik-kitaplarinin-tematik-incelenmesi.html#fulltext-content> adresinden erişilmiştir.
- Güzel, İ., Karataş, İ. & Çetinkaya, B. (2010). Ortaöğretim matematik öğretim programlarının karşılaştırılması. *Türkiye, Almanya ve Kanada Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 1(3),309-327. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkbilmat/issue/21562/231433> adresinden erişilmiştir.
- Kayhan, E. (2007). *Türkiye, Singapur ve İngiltere ilköğretim matematik öğretim programlarının karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, I. (2012). *Okul öncesinde müzik eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Korkmaz, A. (2003). *İlköğretim ders kitaplarında ölçme ve değerlendirme: Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Martinelli, A., Salinari, G., Vacchi, V. (2017). *Music Steps A*. Italia, Milano Torino: Centro Poligrafico Milano S.P.A. Casaile.
- Martinelli, A., Salinari, G., Vacchi, V. (2017). *Music Steps B*. Italia, Milano Torino: Centro Poligrafico Milano S.P.A. Casaile.
- Mason, E. (2010). Multi cultural music represented in current elementary music textbooks. *A comparative study of two published music series*. *Sage Journals*, 28 (2), 29-41. doi: [10.1177/8755123310361767](https://doi.org/10.1177/8755123310361767) adresinden erişilmiştir.
- Mehonikj, E. (2018). *Sosyal bilgiler 6. sınıf ders kitabında yer alan eskiçağ tarihi konularının, Makedonya'daki 6. sınıf tarih ders kitabı ile karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Memduhoğlu, H. B. (2008). Türkiye ve Avusturya eğitim sistemlerinin karşılaştırılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 545-559. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256315> adresinden erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Taslak ders kitaplarının incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriterler*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2014). *Ders kitapları ve eğitim araçları yönetmeliği*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü (2018). *İlköğretim müzik dersi öğretim programı (1- 8. sınıflar)*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Nebi, G. (2005). *Makedonya ve Türkiye ilköğretim okulları 6, 7, 8. sınıflarda okutulan müzik ders kitaplarındaki eğitim müziği eserlerinin karşılaştırmalı incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Noah, H. J. (1984). The use and abuse of comparative education comparative education review. *University of Chicago Press Journals*, 28(4), 550. doi.org/10.1086/446467 adresinden erişilmiştir.
- Oltacıoğlu, G. S. (2016). Bir “Avrupa Birliği” ülkesi olan İtalya'daki; genel eğitim sistemi, müzik eğitimi ile müzik öğretmeni yetiştirme programlarına genel bir bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, 2(4), 31-43. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1521007> adresinden erişilmiştir.
- Özdek, A. (2012). *Ulusal müzik eğitiminde halk müziğinin yeri: Türkiye Azerbaycan örneği* (Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Pingel, F. (2010). *UNESCO guidebook on textbook research and textbook revision*. Braunschweig: UNESCO.

- Programme for International Student Assessment (PISA) Official (2018).
<https://www.oecd.org/pisa/> adresinden erişilmiştir.
- Socrates Comenius (SC) (2007). İngiltere’de müzik eğitimi.
http://menet.mdw.ac.at/menetsite/english/t_content3_1_1_it.html adresinden erişilmiştir.
- Strauss, A. & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. London: Sage.
- Süer, R. (1980). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğretim (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tatlı, S. (2010). *Türkiye ve İngiltere ilköğretim 4. ve 5. sınıflar müzik dersi öğretim programlarının karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
<https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/3417> adresinden erişilmiştir.
- Tavşancıl, E. & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Türkoğlu, A. (1998). *Karşılaştırmalı eğitim. Dünya ülkelerinden örneklerle*. Adana: Baki Kitabevi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar- ilkeler- yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum*. Ankara: Evrensel Müzikçi.
- Wordpress (2011). *Ders kitaplarının öğretimdeki yeri*.
<https://fatihegitim.files.wordpress.com/2011/03/hafta-23.ppt> adresinden erişilmiştir.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

SUMMARY

Purpose

By examining the secondary school music textbooks in Turkey, England, and Italy, it is aimed to present the current situation by making comparisons between the textbooks used in these countries and to improve suggestions for this. Textbook review criteria in the Ministry of National Education Textbooks and Educational Tools Regulation (MEB, 2014); It is handled under four headings in terms of content, language, expression and style, technique, design and arrangement, and learning, teaching, and assessment evaluations. In this research, the answer to the question “What are the results of the review in terms of the content of the music textbooks used at the secondary school level in the framework of the example of Turkey, England and Italy?” was sought.

Method

As Turkey, England and Italy secondary school music textbooks are the main sources that form the basis of the research, these textbooks were examined by considering qualitative research methods. This research is descriptive research in the general survey model, and the data were obtained through literature review and examination. The universe of the research consists of European countries and 6th, 7th and 8th grade music textbooks taught in these countries in the 2020-2021 academic year; The sample consists of eight selected books taught in 6th, 7th and 8th grades in Turkey, England, and Italy in the 2020-2021 academic year. The data of the research were collected by document analysis, which is one of the qualitative research methods. Then, the data were analyzed with document analysis technique. Then, eight textbooks were analyzed with content analysis method in terms of content and unit evaluations within a certain system scale. Categorical analysis, one of the content analysis types, was used in the analysis of the data. Accordingly, the unit evaluation criteria in the textbooks were determined and tabulated separately for each class and country and applied.

Findings

English and Italian textbooks first focused on applied themes and aimed to enable students to be intertwined with music, leaving the theoretical issues to the final part. They also touched upon the issues that appeal to the music industry and presented the content to the students from a wide perspective. In the Turkish textbook, firstly, the subjects in music theory were started and applied themes were included in the last subjects. In this sense, firstly, students' being intertwined with music, and after adopting music, teaching theoretical subjects can help students learn theoretical subjects faster while increasing their interest and motivation in the lesson. The Turkish coursebook mostly deals with basic music education and has created its content. Therefore, the content differs according to the UK and Italy.

ebook mostly deals with basic music education and has created its content. Therefore, the content differs according to the UK and Italy.

Conclusion

In conclusion, in this study, Turkey, England and Italy secondary school music textbooks were compared in various aspects. It was revealed that although they had similar aspects in content and unit evaluation classifications, they had different aspects. While preparing the textbooks, principles such as simple to complex, concrete to abstract, known to unknown, easy to difficult, close to far should be taken as a basis (Demirel, 1992). However, as a result of the examinations, it was seen that the theoretical subjects are mentioned in the textbooks of Turkey and the instruments taught are limited. Thus, the main topics in terms of content are included. However, course hours differ between Turkey and the other two countries. It is thought that the strengths and weaknesses mentioned in this study under the content and unit evaluation themes in the textbooks and the suggestions presented will guide the textbooks to be prepared from now on.

Suggestions

Based on the research findings, the following suggestions were made:

- 1. The time allowed for music lessons in Turkey can be increased. Increasing this time will contribute to more activities in the lesson and to the efficient processing of the lessons.*
- 2. When we look at the textbooks in Turkey, it is seen that they mostly include activities in the field of musical knowledge. It is seen that activities with the theme of musical playing and instrumental vocalization are given less space. In this sense, increasing lesson hours will ensure that sufficient time is allocated for instrument training.*
- 3. Music lessons from kindergarten should be conducted by expert music teachers. Thus, students will be able to build on solid foundations the new knowledge they will learn in the next level of education.*
- 4. It is thought that the research will guide and provide new ideas for the newly prepared music textbooks.*

ORCID

Şevval Çelik ORCID 0000-0002-0022-6566

Nilay Özaydın ORCID 0000-0002-8580-7318

Nurtuğ Barışeri Ahmethan ORCID 0000-0002-7494-8182

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu makaleye birinci yazar %50, ikinci yazar %25, üçüncü yazar %25 oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırma, 201310002 numarası ile Necmettin Erbakan Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince desteklenmiştir.

Bu araştırma, Türkiye, İngiltere ve İtalya Ortaokul Müzik Ders Kitaplarının Karşılaştırılması” konulu yüksek lisans tezinin ilgili bölümlerinden düzenlenerek hazırlanmıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğerk işi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, doküman incelemesine dayalı bir çalışma olduğu için etik kurul izni gerektirmemektedir.